

EDINOST

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne pošiljajo. — Lastnik konsorcijski list "Edinost". — Tisk tiskarna "Edinost". — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina: za leto 1919 K 40.—, pol leta K 20.—, tri mesece K 10.—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8.—, pol leta K 4.—. Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

Posamezne številke zastarele 2 v. Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 v. in; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 v. in; oglasi v tekstu lista do petkrat K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 8 v. beseda; najmanj pa 3 v. in. Oglase sprejema inšeratski oddelček "Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. — Plačuje se izključno le upravi "Edinosti". — Uprava in inšeratski oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška As. št. 20. Poštoinšeratski račun št. 811.652. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

Wilsonov odgovor Nemčiji. Vprašanje za tri pojasnila. Proglasitev samostojnosti in neodvisnosti Poljske. — Padec Talaat in Enver paše.

WASHINGTON, 8. (Kor.) Noto državne tajnika, izročena švicarskemu poslaniku kot odgovor na noto nemškega državnega kancelarja se glasi: "Državni oddelček, dne 8. oktobra 1918. Gospod! Potrjujem imenom predsednika sprejem Vaše note z dne 6. oktobra, ki vsebuje sporočilo nemške vlade predsedniku in mi je naročeno od predsednika, da Vaš naprosim, da sporočite državnemu kancelarju sledeče: Predsednik Združenih držav je primoran, da izjavi k predlogu premirja, da se ne bi smel upravičen, da predlaga kako premirje vladam, s katerimi je vlada Združenih držav v zvezi (asociirana) proti osrednjima vladama, dokler se ne nahajajo armade teh vlad na njihovih tleh. Dobra vera pri tej razpravi (the good faith of any discussion) bi bila zavajena naravno (manifestly) od privlačnosti osrednjih vlad, da se čete povsod takoj umaknejo iz zasedenega ozemlja. Predsednik meni, da je upravičen do vprašanja, ali govori kancelar le za svojo oblast države (constituted authorities of the empire), ki so volevale vojno do sedaj. Smatra, da je odgovor na to vprašanje z vsakega stališča izredno važen. Bodite, zagotovljeni, gospod, mojega povernega spoštovanja: Robert Lansing.

ODGOVOR NA MIROVNI PREDLOG AVSTRO-OGRSKE NE BO. WASHINGTON, 8. (Kor.) Uradno se javlja, da francoski odgovor na mirovni predlog Avstro-Ogrske ne prilepa v poštev.

NEMŠKI OFICIJOSNI KOMENTAR. BEROLIN, 9. (Kor.) Wolffov urad poroča: Uradno besedilo odgovora predsednika Wilsona se ni došlo semkaj in je zato natančno preizkušanje besedila nemogoče. Vsekakor izhaja iz besedila, da bi bila s strani nemške vlade potrebna nadaljna pojasnila. Zato so potrebna skrbna razmotrivanja vlade. Odgovor na končno vprašanje predsednika je podan z govorom predsednika Fehrenbacha na seji rajstaga 3. oktobra, ki je imenovan nemškega naroda in rajstaga izjavil, da rajstag odobruje mirovno ponudbo in jo smatra za svojo.

BEROLIN, 9. (Kor.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Odgovor predsednika Združenih držav je prispel danes in bo objavljen v kratkem. Vzrok je za domnevo, da bo omogočil nadaljevanje mirovnega koraka.

Ameriški senat. Resolucija glede pogojev premirja. WASHINGTON, 8. (Kor.) V senatu je predlagal Mac Cumber resolucijo, glasom katere mora Nemčija pred sklenitvijo premirja razumiti svojo armado, izročiti svoje brode, plačati odškodnino za porušena mesta, vrniti Alzacijo in Lotaringijo in povrniti Franciji vojno odškodnino iz l. 1870. Lodge je izjavil, da je edini v bodoče mogoči kurz ta, da se doseže popolna vojaška zmaga nad nemško armado.

Churchill o mirovni ponudbi. LONDON, 8. (Kor.) Churchill je izjavil na nekem zborovanju v Glasgou: Cesar se je skril za dozdevno parlamentarno vlado. Mi ne moremo sprejeti kot pokoro za zločine samo besed in tudi ne napraviti nobenega koraka brez jamstev. Wilson, Clemenceau in Lloyd George ne bodo šli nikdar na limanec.

Proglas neodvisnosti in samostojnosti Poljske. VARŠAVA, 7. (Kor.) Poljski regentski svet je izdal na poljski narod proglas, v katerem se naglašja, da je v tem trenutku volja poljskega naroda jasna in edina. Z ozirom na Wilsonova splošna mirovna načela, ki jih je sprejel sedaj ves svet kot podlago za novo ureditev življenja narodov, pravi proglas dalje: Kar se tiče Poljske, vodijo ta načela k nadvladitvi neodvisne države, ki obsega vsa poljska ozemlja z dohodkom k morju, s politično in gospodarsko neodvisnostjo, kakor tudi s teritorialno nedotakljivostjo. Zato odločimo: 1) Državni svet se razpušča. 2) Sestavi se takoj iz zastopnikov širokih slojev naroda in političnih smeri sestavljena vlada. 3) Dolžnost te vlade je, da izdela skupno z zastopniki poljskih skupin volilni statut za poljski deželni zbor na podlagi demokratičnih načel. Ta statut se mora najkasneje v enem mesecu predložiti regentskemu svetu v potrditev in obljavo. 4) Neposredno nato se skliče deželni zbor, nakar odloži regentski svet svojo oblast.

DUNAJ, 9. (Izv.) Poljski klub je imel danes povodom poslanice varšavskega regentskega sveta slavnostno sejo, katere sta se udeležila tudi oba poljska ministra. Regentskemu svetu je bil odposlan brzojavni pozdrav.

KRAKOV, 9. (Izv.) Vest o proglasu poljskega regentskega sveta se je razširila tu jako naglo in je napravila silen vtis. Vse mesto je v zastavah. Poljska ustavodajna skupščina bo izvoljena na podlagi splošne volilne pravice. Kucharszewski bo sestavil nato koalicijsko ministristvo.

DUNAJ, 9. (Izv.) Proglas poljskega regentskega sveta, ki naznanja združitev vseh Poljakov v neodvisno in samostojno državo, je bil sprejet v Poljskem klubu z velikim zadoščenjem. Veliko zadovoljstvo vlada zlasti radi tega, ker je odpravljen državni svet in ker se je pokazalo, da se varšavski proglas popolnoma krije z izjavo poslancev Poljskega kluba v poljski zbornici. Pod vtisom vesti iz Varšave so na današnji seji poslanske zbornice izjavili po knezu Lubomirskem tudi zastopniki poljskih konservativcev, da se pridružujejo izjavi svojih tovarišev. Sedaj se nahajajo torej vsi Poljaki na skupni črti samostojnosti in neodvisnosti napram drugim državam.

Pogajanja Poljakov z Ukrajinci. DUNAJ, 9. (Kor.) Poljski klub je povabil rusinske poslance na skupno posvetovalno o razmerju med Poljaki in Ukrajinci v Galiciji.

DEMISIJA TURŠKEGA KABINETA. CARIGRAD, 8. (Kor.) Zborniška stranka za edinstvo in napredek je imela večeraj v zbornici pod predsedstvom Talaat paše važno sejo. Bivši poslanik v Sofiji, Feht bej, je interpeliral imenom skupine poslancev vlado o notranji in zunanji politiki in zahteval zlasti pojasnila, čemu je stopila Turčija v vojno in kak bi zamogel biti cilj te politike. Veliki vezir Talaat paša je podal pojasnila o notranjem in zunanjem položaju in pojasnil vzroke skupne mirovne ponudbe. Stranka je menjala, da mora podpirati vsako vlado, ki jo imenuje sultan. Položaj zahteva temeljite izpremenitve v upravnih načelih Turčije in zato je potrebna tudi reorganizacija stranke za edinstvo in napredek, o čemer se bo razpravljalo na prihodnjem kongresu.

CARIGRAD, 8. (Kor.) »Vakit« poroča, da je veliki vezir podal demisijsko kabineta, ki je bila sprejeta. Vodstvo posl. do sestavitve novega kabineta je bilo poverjeno bivšemu poslaniku v Londonu, Tefvik paši.

CARIGRAD, 9. (Izv.) Kabinet Talaat paše je strmoglavljen. Za novega velikega vezirja je imenovan Tefvik paša, za vojnega ministra na mesto Enver paše pa izet paša. Nova vlada je sestavljena v znamenju mirovne pripravljenosti Turčije.

Poslanska zbornica. DUNAJ, 9. (Kor.) Na današnji seji poslanske zbornice je brambni minister Czapp odgovarjal na vprašanje posl. dr. Korosca glede procesa proti pomorščakom, proti katerim se vrši sedaj glavna obravnava, nikakor ni tako nedolžno, kakor bi se mislilo po opisovanju v vprašanju. To je bil eden najtežjih nasilnih uporov proti dolžnostim vojaške discipline, kakor je razvidno že iz dosedaj pravomočnih razsodb proti delu storilcev. Značilno je dejstvo, da so ti prešli kri. Dejanje je obsojati tem strožje, ker je ogrozilo brodeveje z nevarnostjo izgube nemadomestljivih enot. (Posl. Glasnik: O obravnavi bomo še govorili! Posl. Seitz: Obravnava je farsa vsake sodne obravnave! Neprestani medklici pri socialisti. Predsednik prosi ponovno za mir.) V nadaljnje podrobnosti se vsled v razvoju nahajajoče se glavne obravnave ne morem spuščati, ker nočem vplivati na sodišče. Zato si pridržujem, da se povrnem pozneje na pavšalne napade, izvršene v vprašanju na ladijski štab. (Zivahni medklici pri socialistih.) Zato prosim zbornico, naj ne prehiteva razsodbe sodišča in to tem manj, ker zamorejo biti informacije gospodov vprašateljev zaenkrat le pristranske. Vsled posebnosti težkega dejanja, se želji gospodov vprašateljev, da naj se izposluje ustavitev kazenskega postopanja ne more ugoditi.

Brambni minister je nadaljeval nato: Na večerajšnji seji zbornice je eden gospodov pripovedoval, da vlada v armadi razpoloženje proti državi in da zato ni mogoče pričeti ofenzive. Ugotavljam, da te trditve hvala Bogu nikakor ne odgovarjajo dejstvu in da je armada tudi vnaprej pripravljena, da ščiti domovino. (Medklici pri Cehih.) Zagotavljam zbornico in prebivalstvo, da so za vprašanje, kdaj in kje naj se vrši kaka ofenziva, merodajni le strateški in operativni nagibi. Zavržam dalje z vsvo odločnostjo trditve posl. Stanjka, da se Čehi-le prisiljeno bojujejo v naši armadi. Naša armada je ljudska armada splošne brambne dolžnosti in je demokratska ustanova. (Zivahni in dolgotrajni medklici pri Cehih in socialistih.)

ki se ji ne more vtisniti pečat prisilnosti, kakor svoječasnim vojaškim armadam. (Neprestani medklici. Posl. Zenker: Živela demokracija! Posl. Seitz: Toda ekscelesenca, ne zbijajte dvotipov! Mi smo resna skupščina. Nedostojno je, zbijati dvotipe!) Dejanja nešteti bojnikov česke narodnosti, ki so z veseljem izpolnjevali tekom vojne svojo vojaško dolžnost, dokazujejo, da so trditve posl. Stanjka neprimerne in da so razni žalostni dogodki le pogreške zasleplencev in prevarencov. Zavržam z vsvo odločnostjo tudi vse napade na generaliteto in častniški zbor.

Posl. Zahradnik (Čeh) je izražal željo, da bi bil ta govor njegov zadnji govor v zbornici. Naglašal je, da ne pozna nobenega avstrijsko-českega naroda, pozna le češki narod; ravnototako ne pozna nobene avstrijske domovine. Čehi bodo razpravljali v Pragi o položaju Nemcev na Češkem brez dunajske vlade in se bodo sami sporazumeli z njimi glede bodočnosti obeh narodov. Pri praznjenju Avstrije naj se pazi na to, da bo izvršena medsebojna poslovitve narodov gladko in brez prelivanja krvi.

Posl. dr. Fiedler je naglašal, mi bi želili, da bi vlada jasneje povedala, kako si predstavlja samoodločevalno pravico narodov. Čehi ne pričakujejo od vlad rešitve mednarodnega problema avstrijskih narodov. Mnogo resnejši so predlogi socialstov. Njihov načrt pa ima napako, da stremi po rešitvi problema imenom te države. Posl. Breiter je zahteval kor Poljak za poljski narod obnovitev poljske države.

Nato je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri, ob 11 dopoldne.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA. AVSTRIJSKO. DUNAJ, 9. (Kor.) Uradno se javlja. Italijansko bojišče. Italijansko topovsko streljanje je na vsej gorski fronti znatno naraslo. V dolini Dnace ob Adici in neposredno vzhodno Brento je prišlo do pehotnih bojev, ki so bili ugodni za nas. Balkansko bojišče. — V Albaniji so Francozi in Srbi zasedli od nas izpraznjeni Elbasan. V južni Srti Srbi nabežali posebnih dogodkov.

Zapadno bojišče. — Večerašnji težki obrambni bojev pri Verdunu so se z uspehom udeležila tudi avstro-ogrsko četa ml. Metzgerja. Načelnik generalnega štaba. NEMŠKO. BEROLIN, 9. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: Zapadno bojišče. — Med Cambralem in St. Quentinom se je vnela bitka iznova. Z zastavitvijo ogromnih topovskih mas in ob skupnem delovanju klopčjakov in letalnih brodevil so napadli Angli skupno s Francozi in Amerikanci našo fronto od Cambraja do St. Quentin. Na severnem krilu je bil naval Sovražnika po hudem boju okoli poldne stri zapadno ceste, vodeče iz Cambraja v Bolain. V večernih urah so se izločevali tu novi napadi Sovražnika. Na obeh straneh proti Le Chateau vodeče Rimske ceste se je posrečil nasprotinski globok vdor v naše črte. Ustavili smo njegov sunek v črti Waincourt—Elincourt in zapadno Bohaina. Na južnem krilu napada je zamogel pridobiti Sovražnik le malo na prostoru. Južno Montbrehaina bojišče se čete so odbile vse napade Sovražnika v svoji sprednji pehotni postojanki. Ogroženo v boku vsled vdora v Sredini bojne fronte, so morale zvečer umakniti svoje krilo v zapadni del Fresnoy le Grandu.

V Španiji so Francozi in Amerikanci pričeli iznova z velikimi silami napadati med Suppešom in zapadno Aisne. Po najdenih ukazih so nameravali prebiti našo fronto. Le na obeh straneh St. Egenne je vdor Sovražnik v naše črte. V popoldninskih urah izvršeni protinapad ga je vrvel zopet nazaj. Na ostali fronti so se napadi Sovražnika popolnoma izjalovili. Krajevne vdorne točke so bile očistene s protisunk. Delni napadi ob Aisnu zelo šrtili napadi Amerikancev ob vzhodnem delu Argonskega lesa in v dolini Aire so bili zagnjeni. Na vzhodnem breu Moze je napadeli Sovražnik med Brabantom in Ornesem po močni topovski pripravi. V ozadju Conservoyu prispeli Sovražnik je bil tamko ustavljen. Na ostali bojni fronti smo ga odbili pred našimi bojnimi črtami. Prvi generalni kvartirništer pl. Ludendorff.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA. Italijansko uradno poročilo. 17. oktobra. — V Judikarjah je eden naših poizvedovalnih oddelkov, prodrši preko Chiese, vdrl v Daensko dolino, poškodoval v nasprotinskem ognju obrambne naprave Sovražnikov, ki se je nahajal v bližnji postojanki, ter pogljal odločno v beg Sovražno patruljo, ko ga je skušala obkliciti; nato se je vrnil zdrav in nepoškodovan v svoje črte. Severno Col de Rossa je eno naših patrulj napadel z bajonetom močan Sovražni oddelček; odbila je naskok in nato prisilila Sovražnika, da je pobegnil, zapustivši na bojišču veliko mrtvecev. V brentski dolini smo zavrnili Sovražne oddelke, ki so se približali lacretelskim utrdbam. Prošlo noč so naši zrakoplovi bombardirali z zelo učinkovitimi uspehom letališča v beneški ravnini in vojaške cilje pri Primolanu. V Suganski dolini in pri Bucini v Solški dolini. Dve Sovražni letali smo sestrelili v zračnih bojih. — Albanija: V obrežnem pasu so naše lahke bojne sile nadaljevale prodiranje proti doljemu Skumbiju. Imele so spopade s Sovražnimi patruljami in so zajele nekoliko mož. Severno Berata so naše prednje čete premagale odpor Sovražnih zadnjih čet ter jim odvzele ujetnike in strojnice. Prekoračile so Devoli in prodirale dalje proti Elbasanu. V Beratu je Sovražnik zapustil velike municijske zaloge in 2500 pušek.

Srbsko uradno poročilo. 6. oktobra. — Po zavzetju Vranje so Srbi nadalje preganjali Sovražnika, zajeli 1500 mož ter uplenili 12 topov in 30 strojnice.

Francosko uradno poročilo. 7. okt. popoldne. — Severno St. Quentin se je boj tekom noči nadaljeval s podvojeno srditostjo. Sovražnik je večkrat poizkušal Francoze pregnati iz osvojenih postojank. Napadi so bili izvedeni v okoliših Ferme Tilloy, kjer se je posrečilo Sovražniku približati si majhno korist, povsed odbiti, vendar pa se boj še nadaljuje. Na suppeski fronti so Nemci zelo čuželi in si prizadevajo z vsemi močmi, da bi zaustavili prodiranje Francozov na severnem bregu reke Suippe. Boj je bil zlasti v okoliših Bertricrourta zelo živahen. Daje proti vzhodu so francoske čete zavzele St. Mashe (?). Na desnem krilu so Francozi vdrl v Nauvine. 7. okt. zvečer. — V okoliših St. Quentin so francoske čete tekom dneva izvršile več krajevnih podjetij z namenom, da izboljšajo svojo fronto. Dosegle so ugoden uspeh. Število zadnjih 24 ur zajetih Sovražnikov znaša nad 700. Na fronti ob Suippi in Arni se nemški odpor ni zmanjšal. Ob Arni so s srditim protinapadom zavzeli vas Etienne, ki so jo pa Francoze kmalu nato zopet osvobodili in pri tem zajeli okoli 100 mož. Daje proti zap. so Francoze po srditem boju vneli močno lažje, katero je krilo okoliš južno Isle ob Suippi. V hudem boju so dosegli obronke St. Etienne ob Suippi. V okoliših Aumenoncourt—Le Petit so francoski oddelki na dveh krajih izsilili prehod čez reko. Na levem krilu so se Francozi polastili Berry au Bacc.

8. okt. popoldne. — Ponoči topovskij boj v okoliših severno St. Quentin. Na suppeski fronti so Francozi dosegli robove Condéja, vdrl v Isles sur Suippe ter vkljub srditem Sovražnim protinapadom, ki so bili zaman, zasedli Bazancourt.

Angliško uradno poročilo. 7. okt. popoldne. — V krajevnih bojih v sosedstvi Aubencheuil aux Boisa smo zajeli okoli 400 mož. Večraj popoldne je ena naših patrulj v opyškem odseku zajela 34 mož in 4 strojnice. Tekom noči smo uročili stražne postojanke ob prehodih čez prekop severno Aubencheuil au Bacc ter severovzhodno in jugovzhodno Nauvine. Neko nemško strážno postojanko vzhodno Borclauja je vzela naša druga patrulja. Severozapadno Marquartu smo malo napredovali.

8. okt. zvečer. — V uspešnih krajevnih podjetjih smo davi severno Scarpe podaljšali našo črto na fronti, dolgi nad štiri milje, zavzeli vasi Blache—St. Vaast in Oppy, zajeli nad 100 mož in uplenili nekoliko strojnice. Patruljski boji so se vršili tudi severovzhodno Rynova (?) in severno Aubencheuil aux Boisa. Naše čete so napredovale pri obeh krajih.

8. okt. popoldne. — V uspešnih krajevnih bojih, ki so se večraj vršili v sosedstvi Montbrehaina in severno odtod, so amerikanske in angleške čete zajele 23 mož. Davi smo nekoliko pred jutranjim svitlom napadli Cambrai. Vkljub močnemu dežju, ki je padal zadnje noč in še ni nehal, izhaja iz prvih poročil, da smo napredovali povolno.

Angliži vdrl v Cambrai. LONDON, 8. (Reuter.) General Haig poroča: Vdrl smo v Cambrai.

Angliško poročilo s palestinske fronte. 7. oktobra. — Popoldne 6. oktobra je naša kolenica zasedla Zahle in Režak, vasi, ki ležite 33 oz. 30 mil severozapadno Damaska. Režak je točka, kjer sovalna širokotirna železnica s severa prehaja v 105 metra široko palestinsko železnico. Leta je sedaj popolnoma v naših rokah. Uplenili smo znatne množice železniškega vozovja, municije in pijačinskih zalog. Železnico postajo in letalski tabor je umaknili se Sovražnik zažgal pred umikom. V obrežnem ozemlju je Sovražnik izpraznil Beirut in se umaknil proti severu. Saldo so 7. oktobra zasedle naše čete brez odpora.

NIZOZEMSKA VARNOSTNE ODREDBE. AMSTERDAM, 8. (Kor.) Listi objavljajo sledeče uradno besedilo izjave notranjega ministra in predsednika ministrskega sveta Ruyssa de Beerenbroucka in drugi zbornici: Vojni položaj v zapadnem delu Belgije zahteva, da se ožira vlada na eventualnosti, ki zamorejo nastati za novo deželo. Ako bi tuje čete katere vojnočelne se strank ali pa obeh hotelo prekoračiti naše meje, potem nam nalaga mednarodno pravo dolžnost, da jih interniramo. Obstoja tudi možnost, da bodo številni begunci zopet iskali zavetišča pri nas in zato morajo biti naše oblasti pripravljene na potrebne odredbe. Da bo imela dovolj čit na razpolago, se je vlada zato odločila, da prekliče splošne in posebne dopuste kratke dobe za čete, nahajajoče se v Zeelandu.

NOVA NEMCIJA. Nadalje izpremembe na vladnih mestih. BEROLIN, 9. (Kor.) »Germania« poroča, da je bilo prošnji vojnega ministra Steina za odpuščje ugodeno. Za naslednika je imenovan dosedanji načelnik vojnega urada, general Scheich.

BEROLIN, 8. (Kor.) Na današnji seji zveznega sveta je bil sprejet načrt zakona o izpremembi državne ustave in zakona glede zastopanja državne kancelarja.

BEROLIN, 9. (Kor.) Wolffov urad poroča: Dosedaj za zopetni seštanek rajstaga se ni bil doležen noben termin.

Ententna kontrola nad Bolgarsko. SOFIJA, 6. (Kor.) Po privatnih vesteh je pri pogajanjih v Solunu ententa povdarjala, da mora podati bolgarska vlada popolno jamstvo, da se bo strogo držala vseh pogodb med entento in Bolgarsko. Radi tega je namignila, da ji je bila zelo ljuba sprememba v bolgarski vladi. Malinov je na to začel porazgovore radi sestave novega kabineta. Ententa je bilo priprilna, da bodi to ministristvo sestavljeno iz devih demokratov, Malinovega in Ljapjevceva, treh narodnjakov, enega agrarca, enega socialnega demokrata, enega radikalnega demokrata in generala Lukovega, prejšnjega poveljnika druge armade in člana v Solun poslanske bolgarske misle. Da so narodnjaki najmočnejše zastopani, dasi imajo v sobranju le deset sedežev, je vzrok ta, da veljajo za osrednjim državam najbolj stranoj stranko. Poleg tega bo se vladne ukrepe strogo nadzorovala kontrolna komisija, katere francoski in angleški člani so že prispeli v Sofijo. Njihovo delovanje bo pričelo v kratkem in smatra se, da se bodo nesporazumljenja pričela tekom par dni. Domneva se, da bodo dala ententi popolnoma poved za ostre ukrepe proti Bolgariji. Usoda Sofije bo, kakor vse kaže, podobna oni Soluna.

Dr. Lammassch in dr. Redlich pri cesarju. DUNAJ, 9. (Izv.) Dr. Lammassch in posl. dr. Redlich bosta sprejeta jutri od cesarja v avdienci.

Ogrski politiki na Dunaju. DUNAJ, 9. (Izv.) Cesar je sprejel danes več ogrskih politikov. Zagotavlja se, da so te avdience v zvezi z zunanjim položajem in razmerjem Ogrske napram Hrvatski in Bosni in razmerjem med Ogrsko in Avstrijo.

Kolera v Berolinu. BEROLIN, 8. (Kor.) Do danes zjutraj je bilo naznanjenih 17 slučajev kolere, od teh 13 smrtnih.

O zaželeni deželi. Fr. pl. Šuklje. III.

Okrožja, okraj in občina. »Slovensko« skupino razdeliti sem že na tri približno enako obsejena okrožja. Tudi pri njih upravi nasvetujemo organično zvezo uradnega in ljudskega življa. Okrožja načelno okrajni glavni, njemu stoji na strani od ljudstva po splošni, enaki, tajni volilni pravici izvoljeni okrajni svet. Naravno, da mora glavni razpolagati z večjim osebnim, katero je združeno v okrajni vladi. Ista se naj sestavi zopet tako, da so v njej spojeni stalni uradniki in izvoljeni, periodično se menjajoči odposlanci iz okrajnega sveta. Svoje prejemke naj le-ti dobe iz blaginje okrajnega sveta. Torej prav tako kakor v deželi, le z neko znamenito razliko. Okrajnemu svetu namerič bi zelo pristigel področje, postavljajoče oblasti mu ne bi dovolili, k večjemu ni pa privoščil neko normativno kompetenco in še to le sporazumno z okrajnim glavarjem.

Okrožje razpada potem v upravne okraje. Sedanjih okrajnih glavarstev ne bi hotel obdržati. Soglasna sodba vseh poznavalcev obstoječe politične uprave jih obsoja, češ, prevelika so in preobsejna, da bi jih mogel spoznati njih predstojnik tako natančno, kakor bi trebal. Prava upravnica enota se i meni vidi sodni okraj, broječ približno 10—15.000 duš; z njim naj se torej krije tudi okoliš političnega okraja. Iz tega sledi, da bi se veliki sodni okraj, n. pr. ptuški, celjski, okraj ljubljanske okolice itd. za upravne namene morali razdeliti na več manjših političnih okrajev.

Na organizacijo tega upravnega okraja polagam posebno važnost; v njem vidim nositelja vse narštane upravne sisteme. Načelnika njegovega, okrajnega glavarja, predstavim si kot dušo vsega okoliša, glavni motor bedi gospodarskemu in kulturnemu napredku celoga okraja. Da se pa vsaj približno temu uzoru, stopi mu naj na stran okrajni svet, izbran od ljudstva. Ali v tem slučaju se ne bi zanašal na splošno, enako volilno pravico, temveč gledal bi pri sestavi okrajnega sveta strogo na to, da so že po načinu izbiranja v njem zastopani najvažnejši stanovski podelci. In zakaj? Ker bi v tej korporaciji hotel združiti vse one premnogovrstne odbore, odseke in svete, katere sedaj sestavljamo in volimo s silno potratno časa in denarja in čestokrat brez zaželenega uspeha. Čemu na primer na Krunkskem okrajni Solški svet, okr. cestni odbor, zdravstveni svet itd., vse te različne korporacije, skrivajoče pod blestavo firmo »avtonomije« svojo brezposelnost in dejansko neplodnost? In čemu ta razkošek, da ima sedanjí okrajni glavar v enem takem na videz »avtonomnem« zastopu edino in izključno besedo, k drugemu pa niti blizu ne sme, dasi služijo vsi brez izjeme javnim, tedaj političnim namenom? V okrajnem solskem svetu brezposelnosti zaokazuje predstojnik političnega okraja in poblešno mu služi področnik njegov, okrajni solski nadzornik. Tam svojo voljo narekava okrajni glavar, v čestnem okraju pa — in ceste so vendar istotako del novodobne kulture kakor šole — v tem zastopu pa niti besede nima! Nevzdržljive razmere! Združimo vsa ta »disiecta membra«, spojinimo vse te funkcije v okrajnem svetu ter razpredelimo ga po osnovnem Statutu v razne sekcije ali oddelke, katerim se naj poverijo določne upravne naloge. Kedar pa gre za zadeve, tikačice se uprave vsega okraja, potem naj se zbere ves okrajni svet ter skinja z okrajnim glavarjem ukrene naj, česar treba.

Kako pa s tehničnimi strokovnjaki, katerih potrebuje današnja uprava v vedno rastoči meri? Jasno je, da jih ne bomo imeli v vsakem okraju. Ali zato se več okrajev lahko združi v tehničen okoliš, tako, da bo postreženo z inženirji, gozdarškimi tehnikji itd.

Istina je, da je ureditev okrajnih uradov bas tako važna kakor težavna. Dvigne se vprašanje, bode-li okrajni svet imel zgolj »avtonomni« ali pa »votum decisivum«, bode-li izvoljen

